

การจดทะเบียนคนพิการ

หลักฐานการจดทะเบียนคนพิการเพื่อรับบัตรประจำตัวคนพิการ

1. เอกสารรับรองความพิการ จากแพทย์ของสถานพยาบาลของทางราชการ เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล และศูนย์บริการสาธารณสุขของกรุงเทพมหานคร และสถานที่ ซึ่งสำนักงานเขตกทม. หรือ อบต.ประกาศ
2. บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือบัตรประจำตัวต่างด้าว หรือเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ ในกรณีเป็นผู้เยาว์ใช้สูติบัตร พร้อมทั้งถ่ายสำเนาเอกสาร 1 ชุด
3. ทะเบียนบ้านฉบับจริง พร้อมทั้งถ่ายสำเนาเอกสาร 1 ชุด
4. รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป

สถานที่จดทะเบียนคนพิการ

1. คนพิการที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพฯ ไปจดทะเบียน เพื่อรับสมุด/บัตรประจำตัวคนพิการได้ที่ศูนย์คุ้มครองสวัสดิภาพชุมชนเขต 1-12 กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ หรือที่ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ งานเวชศาสตร์ฟื้นฟูโรงพยาบาลศิริราช หรือที่ศูนย์บริการสิทธิประโยชน์ สถาบันราชานุกูล หรือสถานที่ที่กรุงเทพมหานครประกาศกำหนด
2. คนพิการที่อยู่อาศัยในต่างจังหวัดไปจดทะเบียน เพื่อรับสมุด/บัตรประจำตัวคนพิการได้ที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ตั้งอยู่ที่ ศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด หรือที่โรงพยาบาลประจำจังหวัด/อำเภอที่มีศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จในโรงพยาบาล หรือสถานที่ที่ อบต.ประกาศกำหนด

หมายเหตุ: ทั้งนี้ คนพิการสามารถจดทะเบียน เพื่อรับสมุด/บัตรประจำตัวคนพิการได้ ณ ที่ใดก็ได้ซึ่งอยู่ใกล้ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน ไม่ต้องไปจดทะเบียน ณ จังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาเดิม หรือมีทะเบียนบ้านอยู่

ขั้นตอนการจดทะเบียนแทนคนพิการ

หากคนพิการไม่สามารถไปจดทะเบียนเพื่อรับสมุด/บัตรประจำตัวคนพิการได้ด้วยตนเอง เนื่องจากมีสภาพความพิการรุนแรง มีความยากลำบากในการเดินทาง เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถหรือไร้ความสามารถ คนพิการมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปจดทะเบียนแทนได้ โดยใช้หลักฐาน ต่อไปนี้

1. เอกสารของคนพิการ ได้แก่

- 1.1 เอกสารรับรองความพิการ ขอลจากแพทย์ของสถานพยาบาลของทางราชการ เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล และศูนย์บริการสาธารณสุขของกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานซึ่งสำนักงานเขตททม. หรือ อบต.ประกาศกำหนด
- 1.2 บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือบัตรประจำตัวต่างด้าว หรือเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ ในกรณีเป็นผู้เยาว์ใช้สูติบัตร พร้อมทั้งถ่ายสำเนาเอกสาร 1 ชุด
- 1.3 ทะเบียนบ้านฉบับจริง พร้อมทั้งถ่ายสำเนาเอกสาร 1 ชุด
- 1.4 รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป

2. เอกสารของผู้แทนหรือผู้รับมอบอำนาจจากคนพิการ ได้แก่

- 2.1 บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือบัตรประจำตัวต่างด้าว หรือเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ พร้อมทั้งถ่ายสำเนาเอกสาร 1 ชุด
- 2.2 ทะเบียนบ้านฉบับจริง พร้อมทั้งถ่ายสำเนาเอกสาร 1 ชุด

ใบรับรองผู้ดูแลคนพิการ โดยขอได้จากศูนย์คุ้มครองสวัสดิภาพชุมชน กรุงเทพฯ มหานคร หรือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) อยู่ที่ศาลากลางจังหวัด หรือขอจากหน่วยงานที่กรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดประกาศกำหนด ทั้งนี้ ต้องให้ผู้นำท้องถื่น ประธานชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือผู้นำคนพิการ เป็นต้น ลงนามในใบรับรองว่าเป็นผู้ดูแลคนพิการจริง

หลักฐานการต่ออายุบัตรคนพิการ

บัตรประจำตัวคนพิการมีอายุ 5 ปี ฉะนั้น เมื่อจะหมดอายุ ต้องดำเนินการต่ออายุ โดยใช้หลักฐาน ต่อไปนี้

1. สมุด/บัตรประจำตัวคนพิการที่ใกล้หมดอายุ
2. บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือบัตรประจำตัวต่างด้าว หรือเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ พร้อมทั้งถ่ายสำเนาเอกสาร 2 ชุด
3. ทะเบียนบ้านฉบับจริง พร้อมทั้งถ่ายสำเนาเอกสาร 2 ชุด
4. รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 3 รูป
5. เอกสารรับรองความพิการ บางหน่วยงานขอใบรับรองความพิการ จากแพทย์ของสถานพยาบาลของราชการ เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุขของกรุงเทพมหานคร หรือสถานที่ซึ่งสำนักงานเขต กทม. หรือ อบต. ประกาศกำหนด ในกรณีที่ลักษณะความพิการเปลี่ยนแปลง หรือการวินิจฉัยความพิการในสมุด/บัตรประจำตัวคนพิการที่ใช้อยู่ไม่ถูกต้อง

การต่ออายุบัตรประจำตัวคนพิการ (โดยผู้แทนหรือผู้รับมอบอำนาจ)

หลักฐานประกอบการต่ออายุบัตรคนพิการประกอบด้วย

1. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือบัตรประจำตัวต่างด้าว หรือเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ 2 ชุด
2. สำเนาทะเบียนบ้าน 2 ชุด
3. ใบรับรองผู้ดูแลคนพิการ โดยขอได้จากศูนย์คุ้มครองสวัสดิภาพชุมชน กรุงเทพมหานครหรือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) อยู่ที่ศาลากลางจังหวัด หรือขอจากหน่วยงานที่กรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดประกาศกำหนด ทั้งนี้ ต้องให้ผู้นำท้องถิ่น ประธานชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือผู้นำคนพิการ เป็นต้น ลงนามในใบรับรองว่าเป็นผู้ดูแลคนพิการจริง

สิทธิประโยชน์จากการจดทะเบียน และมีบัตรประจำตัวคนพิการ

1. **เบี้ยความพิการ** - คนพิการทุกคนที่มีสมุด/บัตรประจำตัวคนพิการมีสิทธิลงทะเบียนขอรับเบี้ยความพิการคนละ 500 บาท/เดือน ในอนาคตจะมีการพิจารณาเพิ่มเบี้ยความพิการให้กับคนพิการที่มีฐานะยากจน และคนพิการระดับรุนแรงด้วย ทั้งนี้ คนพิการจะต้องแจ้งยืนยันว่าจะรับเบี้ยความพิการต่อทุกปีในเดือนพฤศจิกายน ถ้าไม่แจ้ง แสดงว่า สละสิทธิรับเบี้ยความพิการในปีถัดไป
2. **การลดหย่อนภาษีเงินได้** - สำหรับคนพิการ และผู้ดูแลคนพิการที่มีรายได้มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้คนละ 60,000 บาท ตั้งแต่รายได้ของปี 2552 โดยไม่ต้องมีคำสั่งศาลให้คนพิการเป็นผู้ไร้ความสามารถ ดังนั้น คนพิการต้องระบุชื่อผู้ดูแลคนพิการในสมุด/บัตรประจำตัวคนพิการเพื่อขอรับสิทธิดังกล่าวและสิทธิอื่นๆ
3. **บริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์** - คนพิการมีสิทธิได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ รวม 26 รายการ ได้แก่
 - 3.1 การตรวจวินิจฉัย การตรวจทางห้องปฏิบัติการ และการตรวจพิเศษด้วยวิธีอื่นๆ ตามชุดสิทธิประโยชน์
 - 3.2 การแนะนำ การให้คำปรึกษา และการจัดบริการเป็นรายกรณี
 - 3.3 การให้ยา ผลิตภัณฑ์ เวชภัณฑ์ และหัตถการพิเศษอื่นๆ เพื่อการบำบัด ฟื้นฟู เช่น การฉีดยาลดเกร็ง การรักษาด้วยไฟฟ้า Hemoencephalography (HEG) เป็นต้น
 - 3.4 การศัลยกรรม
 - 3.5 การบริการพยาบาลเฉพาะทาง เช่น พยาบาลจิตเวช เป็นต้น
 - 3.6 กายภาพบำบัด
 - 3.7 กิจกรรมบำบัด
 - 3.8 การแก้ไขการพูด (อรรถบำบัด)
 - 3.9 พฤติกรรมบำบัด
 - 3.10 จิตบำบัด
 - 3.11 ดนตรีบำบัด
 - 3.12 พลบำบัด
 - 3.13 ศิลปะบำบัด

สิทธิประโยชน์จากการจดทะเบียน และมีบัตรประจำตัวคนพิการ (ต่อ)

- 3.14 การฟื้นฟูสมรรถภาพการได้ยิน
- 3.15 การพัฒนาทักษะในการสื่อความหมาย
- 3.16 การบริการส่งเสริมพัฒนาการหรือบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
- 3.17 การบริการทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เช่น นวดไทย ผังเข็ม เป็นต้น
- 3.18 การพัฒนาทักษะทางสังคม สังคมสงเคราะห์ และสังคมบำบัด เช่น กลุ่มสันตนาการ เป็นต้น
- 3.19 การประเมินและเตรียมความพร้อมก่อนการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพหรือการประกอบอาชีพ
- 3.20 การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการเห็น การสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว
- 3.21 การบริการข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพผ่านสื่อในรูปแบบที่เหมาะสมกับความพิการซึ่งคนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
- 3.22 การฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะแก่คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ และผู้ช่วยคนพิการ
- 3.23 การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน การเยี่ยมบ้าน กิจกรรมการให้บริการเชิงรุก
- 3.24 การฝึกทักษะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน เช่น การฝึกทักษะชีวิต การฝึกทักษะการดำรงชีวิตสำหรับคนพิการ การฝึกทักษะการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ เป็นต้น
- 3.25 การบริการทันตกรรม เช่น การเคลือบหลุมร่องฟัน เป็นต้น
- 3.26 การให้บริการเกี่ยวกับกายอุปกรณ์เทียม กายอุปกรณ์เสริม เครื่องช่วยความพิการ หรือสื่อส่งเสริมพัฒนาการ

4. **บริการจัดการศึกษา** - คนพิการมีสิทธิเรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายที่สถานศึกษาของรัฐ ทั้งการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี รวมถึงการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ประกาศนียบัตรชั้นสูง และระดับปริญญาตรี

สิทธิประโยชน์จากการจดทะเบียน และมีบัตรประจำตัวคนพิการ (ต่อ)

5. **บริการจ้างงานคนพิการ** - กระทรวงแรงงานกำลังดำเนินการกำหนดระเบียบให้สถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานในอัตราส่วนจำนวนลูกจ้างทั้งหมด 50 คน ต่อ คน 1 พิกัด ทั้งนี้ หากสถานประกอบการเอกชนไม่รับคนพิการเข้าทำงานจะต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ เช่น ให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ ทั้งนี้หน่วยงานราชการที่ไม่รับคนพิการเข้าทำงานไปต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนฯ แต่ต้องส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการเช่นเดียวกัน
6. **บริการล่ามภาษามือ** - คนพิการหรือคนหูหนวกมีสิทธิขอบริการล่ามภาษามือในกรณีต่อไปนี้
 - 6.1 การใช้บริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข
 - 6.2 การสมัครงานหรือการติดต่อประสานงานด้านการประกอบอาชีพ
 - 6.3 การร้องทุกข์ การกล่าวโทษ หรือเป็นพยานในชั้นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น
 - 6.4 การเข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรม รวมทั้งเป็นผู้บรรยายโดยหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนเป็นผู้จัดซึ่งมีคนพิการทางการได้ยินเข้าร่วมด้วย
 - 6.5 บริการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ ส่งเสริมและพัฒนาล่ามภาษามือประกาศกำหนด
7. **บริการสวัสดิการสังคม** - คนพิการมีสิทธิได้รับสวัสดิการตามความเหมาะสม ดังนี้
 - 7.1 ผู้ช่วยคนพิการ (สำหรับคนพิการระดับรุนแรง) ซึ่งผ่านการฝึกอบรมตามมาตรฐานและลงทะเบียนแล้ว
 - 7.2 ค่าใช้จ่ายสำหรับจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกที่สถานที่พัก
 - 7.3 สถานที่เลี้ยงดูสำหรับคนพิการไร้ที่พึ่ง

สิทธิประโยชน์จากการจดทะเบียน และมีบัตรประจำตัวคนพิการ (ต่อ)

8. บริการสิ่งอำนวยความสะดวก

หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องจัดให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากบริการต่างๆ ได้ เช่น บริการข้อมูลข่าวสาร บริการขนส่งสาธารณะ บริการในการเดินทาง และบริการให้สัตว์นำทางเดินทางกับคนพิการ เป็นต้น

9. บริการเงินกู้

คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิขอกู้เงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อการประกอบอาชีพได้ ทั้งการกู้รายบุคคลและการกู้เป็นกลุ่ม ทั้งนี้ ในกรณีการประกอบอาชีพเกิดความเสียหายจากภัยพิบัติใดๆ จะได้รับการพิจารณาตัดหนี้สูญด้วย

